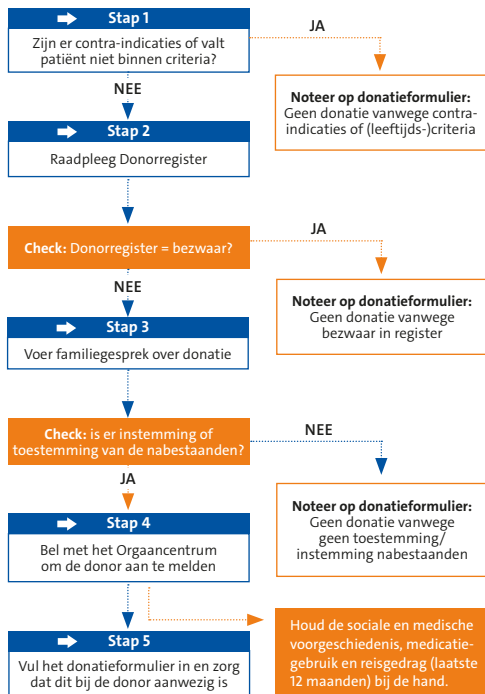

Criteriakaartje

Procedure bij overlijden

→ Stap 1

Controleer de criteria en de contra-indicaties voor donatie

Er hoeft niet geraadpleegd te worden indien:

- nooit wilsbekwaam geweest vanaf het 12^e levensjaar
- onbekende identiteit
- langer dan 24 uur overleden
- jonger dan 12 jaar

→ Stap 2

Raadpleeg altijd voorafgaand aan het familiesprek het Donorregister via de Nederlandse Transplantatie Stichting (NTS): via **071 - 579 57 95**. Benodigde gegevens:

- Gegevens arts/aanmeldend functionaris: BIG-registratienummer, of naam en geboortedatum, en telefoonnummer waarop u bereikbaar bent.
- Gegevens patiënt: BSN, naam, voorletters, geboortedatum, geslacht, adres.

→ Stap 3

Indien geen bezwaar aangetroffen: **vraag instemming/toestemming aan de nabestaanden.**

- Indien Ja-registratie: informeer nabestaanden over wens overledene (instemming).
- Indien beslissing bij nabestaanden: vraag toestemming.

→ Stap 4

Organen: Meld de donor aan bij de dienstdoende transplantatiecoördinator via het Orgaancentrum van de NTS.
Weefsels: Meld de donor aan bij het Orgaancentrum van de NTS.

- via **071 - 579 57 95 (24 uur/dag)**

→ Stap 5

Vul het donatieformulier in en zorg dat dit bij de donor aanwezig is.
Bel bij twijfel met het Orgaancentrum van de NTS

Meer informatie staat in het Modelprotocol postmortale orgaan- en weefseldonatie op transplantatiestichting.nl

Samenvatting vragenlijst aanmelding weefseldonor

Het orgaancentrum vraagt bij het aanmelden naar medicijngebruik en de medische en sociale voorgeschiedenis van de overledene.

Bij het aanmelden worden onderstaande vragen doorgenomen en eventueel aanvullende vragen gesteld. Neem de vragen door met de familie en/of haal de antwoorden uit het medisch dossier voordat u de donor aanmeldt.

Vragen m.b.t. het medisch dossier:

1. Was er ten tijde van overlijden sprake van sepsis of een andere infectie?
2. Beschrijf kort het verloop van opname tot overlijden + doodsoorzaak.
3. Wat is de medische voorgeschiedenis?
4. Lengte/gewicht (postuur)?
5. Medicatiegebruik (immunosuppressiva van de laatste 3 maanden, inclusief labwaarden)

Bij twijfel over een contra-indicatie, overleg met de NTS. Ook wanneer niet alle vragen beantwoord zijn kunt u de donor aanmelden. Kijk voor meer informatie over de procedure en de vragenlijst op www.transplantatiestichting.nl/medische-procedure

Vragen aan de nabestaanden:

1. Is er aanleiding om te vermoeden dat de patiënt risico heeft gelopen op een SOA zoals HIV, Hepatitis etc.?
2. Was er sprake van alcoholisme (complicaties?) en/of drugsgebruik (wat/wanneer/hoe)?
3. Is de patiënt het afgelopen jaar buiten de Benelux op reis geweest? Zo ja, waar en wanneer was de reis?
4. Is de patiënt tussen 1980-1996 langer dan 6 maanden in het Verenigd Koninkrijk geweest (risico op prionziekten)?
5. Wat was het (voormalig) beroep van de patiënt?

Praktische vragen:

1. Is er bezwaar tegen onderzoek op weefsels die na uitname worden afgekeurd (transplantatiegericht onderzoek)?
2. Willen de nabestaanden een brief ontvangen met informatie over welke weefsels zijn uitgenomen en of deze geschikt bleken voor transplantatie? Zo ja, noteer naam en adresgegevens en beschrijf de relatie tot de overledene.
3. Wie is de huisarts?
4. Willen de nabestaanden op kortere termijn dan gebruikelijk weer over de overledene beschikken? De gebruikelijke periode is binnen 8 tot 28 uur na overlijden.

Weefseldonatie: procedure en nazorg

- De nabestaanden kunnen binnen 8 tot 28 uur na het overlijden weer over het lichaam beschikken.
- Er zijn voor nabestaanden geen extra kosten verbonden aan orgaan- of weefseldonatie.
- De uitname gebeurt zeer zorgvuldig met aandacht voor het uiterlijk van de overledene. Er wordt niets weggenomen op zichtbare plaatsen bij opbaren, zoals gezicht, hals of handen.

De verzorging van de overledene

- De donatie vertraagt de begravenis of crematie niet.
- Bij oogweefseldonatie moet het hoofd hoger liggen dan het lichaam en de ogen gesloten.
- Opbaren is gewoon mogelijk, ook thuis.
- Voor de juiste kleding zie de uitleg per weefsel.

Uitleg uitname en reconstructie per weefsel

- **Oogweefseldonatie:** De gehele oogbol wordt verwijderd en vervangen door een prothese. Soms ontstaat verkleuring rond de ogen. De uitname-organisatie kan dit camoufleren met make-up.
- **Huiddonatie:** Huid wordt afgenomen van rug, benen en flanken. Na huiddonatie krijgt de overledene een pak aan, niet zichtbaar onder de kleding, ter voorkoming van lekkage. Wassen van de donor is na huiddonatie niet meer mogelijk.
- **Hartklepdonatie:** Het hele hart wordt uitgenomen door middel van een Y-incisie. Kies bij opbaring voor kleding met een wat hogere sluiting bij de hals.

- **Botdonatie:** Uitname van bot, pezen en kraakbeen vindt plaats uit de benen, het bekken en soms de bovenarmen en ribben. Verbandgazen en kunststof prothesen vervangen uitgenomen bot. Na uitname wordt de huid gesloten. Er zijn alleen pleisters zichtbaar. Er zijn geen verbindingen tussen de prothesen waardoor tijdens het aankleden het lichaam minder stabiel is en anders zal aanvoelen. Kies bij voorkeur bij het opbaren voor kleding met lange mouwen en een lange broek of rok.
- **Arteriën:** Heeft geen consequenties aangezien deze alleen worden uitgenomen in combinatie met hartklep- en botdonatie.

Uitleg over toepassing weefsels

- Oogweefsel wordt gebruikt voor mensen met een troebel hoornvlies en voor reconstructie van ogen en oogleden.
- Huid wordt gebruikt voor mensen met zeer ernstige verbrandingen of ander huidletsel.
- Hartkleppen worden gebruikt bij kinderen met aangeboren klepafwijkingen en/of volwassenen met klepdefecten.
- Botweefsel wordt gebruikt voor mensen met bottumoren, en in de orthopedie en kaakchirurgie.
- Arteriën worden gebruikt ter vervanging van beschadigde arteriën bij patiënten.

Voor nabestaanden die meer informatie willen is de NTS-brochure 'Weefseldonatie - informatie voor nabestaanden' beschikbaar.

Orgaandonatie

Algemene contra-indicaties orgaandonatie

Let op: dit zijn relatieve contra-indicaties.

Overleg bij twijfel altijd met een transplantatiecoördinator via de NTS.

- ➔ onbekende doodsoorzaak
- ➔ onbehandelde sepsis
- ➔ maligniteiten, met uitzondering van enkele primaire, niet-gemetastaseerde hersentumoren en indien de voorgeschiedenis een curatief behandelde maligniteit vermeldt
- ➔ actieve virale infectie met rabiës, herpes zoster, rubella of hiv
- ➔ actieve tuberculose

Algemene criteria voor orgaandonatie

- ➔ hersendood met een intacte circulatie (DBD-donatie), of
- ➔ voldoen aan de criteria voor donatie na een onomkeerbare circulatiestilstand (DCD-donatie)

Leeftijdsgrenzen voor orgaandonatie

DBD (donation after brain death)

Nieren	geen leeftijdsbeperking
Lever	geen leeftijdsbeperking
Longen	tot ± 75 jaar
Hart	tot ± 65 jaar
Pancreas: gehele pancreas	tot ± 60 jaar
eilandjes van Langerhans	tot ± 75 jaar
Dunne darm	1 tot ± 50 jaar

DCD (donation after circulatory death)

Nieren	tot ± 75 jaar
Lever	1 maand tot ± 60 jaar
Longen	tot ± 75 jaar
Pancreas: gehele pancreas	5 tot ± 50 jaar
eilandjes van Langerhans	tot ± 75 jaar

Weefseldonatie

Algemene contra-indicaties weefseldonatie

Let op: dit zijn de meeste voorkomende, algemene contra-indicaties.

Bel bij twijfel met het Orgaancentrum van de NTS.

- ➔ risicofactoren of klinische aanwijzingen voor bloed- en/of seksueel overdraagbare infecties
- ➔ hematologische maligniteit of premaligne hematologische aandoening bij overlijden of in het verleden, of melanoom met bewezen metastasen (overige maligniteiten, met of zonder metastasen zijn GEEN algemene contra-indicatie)
- ➔ degeneratieve ziekten van het zenuwstelsel van onbekende oorsprong (zoals Alzheimer, MS, ALS)
- ➔ klinische aanwijzingen/risicofactoren voor een prionziekte (bv. ziekte van Creutzfeldt-Jacob)
- ➔ beenmergdepressie in de drie maanden voor overlijden (gebruik van cytostatica) ➔ overleg met een stafarts van de NTS
- ➔ orgaan-, dura mater-, of oogweefseltransplantatie in de voorgeschiedenis

Leeftijdsgrenzen voor weefseldonatie

Oogweefsel (waaronder cornea)	2 t/m 85 jaar
Huid	20 t/m 80 jaar
Hartkleppen	Vrouw: t/m 70 jaar Man: t/m 65 jaar
Botweefsel, kraakbeen en pezen	17 t/m 65 jaar
Bloedvaten: thoracale aorta	20 t/m 45 jaar
femorale vaten	17 t/m 50 jaar

Bij weefseldonatie dient de donor, zo mogelijk, binnen 6 uur na overlijden gekoeld te worden.